

657
ΠΕΤΡΟΣ ΒΛΑΧΑΚΟΣ
Φιλολόγος - Ιστορικός

ΤΟ ΜΙΚΡΟΤΟΠΩΝΥΜΙΚΟ ΤΗΣ ΒΕΡΓΗΣ ΣΕΡΡΩΝ

Ἡ Βέργη ἀνήκει στήν ἐπαρχία Βισαλτίας τοῦ Ν. Σερρών καί ἀποτελεῖ ξεχωριστή κοινότητα. Βρίσκεται σέ ἀπόσταση 33 χιλιομέτρων ἀπό τίς Σέρρες καί γειτονεύει μέ τά χωριά Ἁγία Παρασκευή, Νικόκλεια, Σησαμιά καί Τριανταφυλλιά.

Γιά τόν προσδιορισμό τῆς θέσης τῆς ἀρχαίας πόλης Βέργης, πού εἶχε σημαντική οἰκονομική καί πολιτισμική ἀνθηση¹, ἔχουν διατυπωθεῖ διαφορετικές ἀπόψεις ἀπό τούς ἐρευνητές, οἱ ὁποῖες στηρίζονται σέ ὀρισμένες ιστορικές καί ἀρχαιολογικές μαρτυρίες².

Ἀπό τή Βέργη, καθώς καί ὀλόκληρη τήν κάτω κοιλάδα τοῦ Στρυμόνα, διασώζεται ἕνα πολύ ἀξιόλογο ἐπιγραφικό ὑλικό τῶν αὐτοκρατορικῶν χρόνων, ἀπό τό ὁποῖο προέρχονται σημαντικές πληροφορίες γιά τήν ἱστορία, τήν τοπογραφία, τήν ὀνοματολογία καί τίς λατρεῖες τῆς ρωμαϊκῆς ἐπαρχίας Μακεδονίας³.

Μέ τήν ὀνομασία *Kiras* (βλ. παρακάτω στήν ἐρμηνεία τῶν τοπωνυμίων) δρῖσκουμε τή Βέργη σ' ἕνα τουρκικό τεφτέρι τοῦ 15ου αἰώνα⁴. Πλη-

Σημείωση: Εὐχαριστῶ θερμά καί ἀπό τή θέση αὐτή τούς κατοίκους τῆς Βέργης κυρίους Θωμᾶ Ἀργυρόπουλο καί Εὐριπίδη Ρίζο γιά τίς πολύτιμες πληροφορίες τους, καθώς καί τό βοηθό τοῦ Τμήματος Φιλολογίας τοῦ Α.Π.Θ. κ. Τάσο Καρανασάση γιά τήν οὐσιαστική βοήθειά του.

1. Βλ. σχετικά, *Τερέζας Πεντζοπούλου - Βαλαλά*, Πολιτισμικά στοιχεῖα στήν ἀρχαία Βισαλία, Πρακτικά Ἐπιστημονικοῦ Συμποσίου: «Ἡ Νιγρίτα - Ἡ Βισαλία διά μέσου τῆς Ἱστορίας», 27-28 Νοεμβρίου 1993 (ὑπό τήν αἰγίδα τῆς Ἐταιρίας Μακεδονικῶν Σπουδῶν), Νιγρίτα 1995, σελ. 35-43, ὅπου καί ἡ σχετική βιβλιογραφία.

2. *Γ. Καφταντζής*, Ἱστορία τῆς πόλεως Σερρών καί τῆς περιφέρειας της (ἀπό τούς προϊστορικούς χρόνους μέχρι σήμερα), τ. Β', Σέρρες 1972, σελ. 98-106 - *Δ. Σαμσάρης*, Ἱστορική γεωγραφία τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας κατά τήν Ἀρχαιότητα, Θεσσαλονίκη 1976, σ. 114-117. - *Α. Κωνσταντακοπούλου*, Ἱστορική γεωγραφία τῆς Μακεδονίας (4ος - 6ος αἰ.), Ἰωάννινα 1984, σελ. 204-205.

3. *D. Samsaris*, La vallée du Bas-Stymon á l' Époque Imperiale (Contribution épigraphique á la topographie, l' onomastique, l' histoire et aux cultes de la province romaine de Macédoine, Δωδώνη 18 (1989) 218-222 κ.ά.

4. *Turski dokumenti za istorijata na makedonskiot narod*. (opširen popisnen defter od xv vek) t.IV. (μετ. Α. Stojanovski), Skopje 1978, σελ. 221-223.

ροφορίες για τή Βέργη με τήν όνομασία *Κοπάτσι* συναντοϋμε και σε άλλες πηγές.

Ο Σέρβος ιστορικός και έθνογράφος Sp. Gorsevic, κατά τή διάρκεια επίσκεψής του στη Μακεδονία στα 1888, αναφέρει στο έργο του *Makedonien und Alt Serbien* ότι τό *Κοπάτσι* έχει 60 κατοικίες⁵, ενώ ο Βούλγαρος έρευνητής V. Κ'ησον, στο έργο του *Izbrani proizvedenija, I, II*, Sofia 1970, αναφέρει ότι στα 1891 τό *Κοπάτσι* έχει 72 κατοικίες και 620 κατοίκους⁶.

Με τήν όνομασία *Κοπάτζος* ή Βέργη αναφέρεται σ' έναν διπλότυπο κώδικα γάμων (1880-83) τής εκκλησιαστικής περιφέρειας Νιγρίτας⁷. Έκει αναφέρεται ότι έγιναν δύο γάμοι από τό Νοέμβριο του 1880 έως τόν Οκτώβριο του 1883, καθώς και τό όνομα του ιερέα του χωριού (παπα-Σάββας)⁸.

Αναφέρεται επίσης ως *Γκοπάτσι* από τόν Π. Παπαγεωργίου στον κατάλογο τών τοπωνυμίων τής περιοχής, με βάση τά χρυσόβουλλα και τόν κώδικα τής Μητροπόλεως και ότι έχει 450 κατοίκους (300 Έλληνες και 150 Τούρκους)⁹.

Η συμβολή τής Βέργης κατά τή διάρκεια του Μακεδονικού Άγώνα υπήρξε ουσιαστική. Οί κάτοικοι οργανώθηκαν και βοήθησαν σημαντικά τά έλληνικά ανταρτικά σώματα, διατηρώντας άκμαίο τό έθνικό τους φρόνημα με τήν ίδρυση ελληνικού σχολείου¹⁰.

Κατά τή διάρκεια επίσης τών Βαλκανικών Πολέμων (1912-1913) οί κάτοικοι τής Βέργης βοήθησαν ουσιαστικά τόν Έλληνικό Στρατό και τούς κατοίκους τής Τερπνής και τών άλλων χωριών στή μάχη έναντίον τών Βουλγάρων στήν τοποθεσία Πλατανούδια (17 Φεβρουαρίου 1913), όταν

5. *Lefort*, Macédoine 175.

6. *Lefort*, Macédoine 175.

7. Π. Άγγελόπουλος, Ένα διπλότυπο, κώδικας γάμων 1880-1883, τής εκκλησιαστικής περιφέρειας Νιγρίτας. Πρακτικά Έπιστημονικού Συμποσίου: «Η Νιγρίτα - Η Βισαλτία διά μέσου τής Ιστορίας», 27-28 Νοεμβρίου 1993 (ύπό τήν αιγίδα τής Έταιρίας Μακεδονικών Σπουδών), Νιγρίτα 1995, σελ. 155-166.

8. Π. Άγγελόπουλος, (σημ. 7), σελ. 164-165, πίν. 2 και 3.1.

9. Π. Παπαγεωργίου, Αί Σέρροι και τά προάστεια, τά περί τά Σέρρας και ή Μονή Ίωάννου του Προδρόμου (Β' έκδοση με εισαγωγή Χ. Μπακιρτζή), Θεσσαλονίκη 1978, σ. 83.

10. Ε. Παπαθανασίου, Ιστορία τής Νιγρίτης και τής επαρχίας Βισαλτίας, Νιγρίτα 1970, σελ. 102-103, όπου αναφέρονται και άλλες σχετικές πληροφορίες.

ἔκαναν ξαφνική ἐπίθεση ἀπό τήν τοποθεσία Ἀμπέλια τῆς Τερπνῆς καί συνέβαλαν μέ αὐτό τόν τρόπο στήν εὐνοϊκή ἔκβαση τῆς μάχης¹¹.

Τό 1913 τό Κοπάτσι ἀποτελεῖ ξεχωριστή κοινότητα καί ὁ πληθυσμός του εἶναι 394 κάτοικοι¹².

Σύμφωνα μέ τή «Συλλογή Ὀργανικῶν Διατάξεων» τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ Μακεδονίας, τό 1914 ἡ Βέργη ὑπάγεται στήν ὑποδιοίκηση Νιγρίτης καί ἔχει ἐλληνικό σχολεῖο¹³.

Κατά τή διάρκεια τοῦ Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου ἐγκαταστάθηκε ἀγγλικός στρατός στή Βέργη καί σύμφωνα μέ τίς μαρτυρίες τῶν κατοίκων εἶχαν ἀναπτύξει καλές σχέσεις μέ αὐτούς¹⁴.

Σύμφωνα μέ τά στοιχεῖα πού ἐξέδωσε ἡ Ἐπιτελική Ὑπηρεσία Στρατοῦ στά 1919, τό Κοπάτσι πρὶν ἀπό τόν πόλεμο τοῦ 1912 εἶχε 388 κατοίκους (334 ἐλληνόφωνους καί 54 μωαμεθανούς)¹⁵. Δέν ἀναφέρονται καθόλου ξενόφωνοι ἢ σλαδόφωνοι. Τόν Αὐγούστο τοῦ 1915 ἀναφέρονται 410 ἐλληνόφωνοι, 62 πρόσφυγες καί 52 μωαμεθανοί (σύνολο 524 κάτοικοι)¹⁶.

Ἡ κοινότητα *Κοπατοῖου* ἀναγνωρίζεται ἀρχικά μέ βάση τό Β.Δ. 28-12-1919, ΦΕΚ Α2/1920. Οἱ συνοικισμοί πού ἀποτελοῦν τήν κοινότητα εἶναι: *Κοπάτσι, Τζουμά - Μαχαλά* καί *Κοπάτς-Ντερέ*¹⁷.

Ἡ μετονομασία τῆς κοινότητας ἔγινε μέ βάση τό Δ. 28-12-1926/ΦΕΚ Α 7/1927¹⁸.

11. Βλ. Π. Πέννα, Ἡ ἱστορική παρουσία τῆς Βισαλτίας καί τῆς Νιγρίτας καί ἡ προσφορά τους στοὺς ἐθνικούς ἀγῶνες, *Σερραϊκά Χρονικά* 7 (1976) - Ε. Παπαθανασίου, *Νιγρίτα* (σημ. 10), σ. 103.

12. Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Οἰκονομίας: Ἀπαρίθμησις τῶν κατοίκων τῶν νέων ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1913, ἐν Ἀθήναις (ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου) 1915, σ. 46, 47.

13. Γενική Διοίκησις Μακεδονίας, Συλλογή ὀργανικῶν διατάξεων, ἐγκυκλίων, διαταγῶν καί ὁδηγιῶν τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ Μακεδονίας ἐκδοθεῖσα κατά τό ἔτος 1914. Θεσσαλονίκη 1914 - Στ. Παπαδόπουλος, Ἐκπαιδευτική καί κοινωνική δραστηριότητα τοῦ ἐλληνισμοῦ τῆς Μακεδονίας κατά τόν τελευταῖο αἰῶνα τῆς Τουρκοκρατίας, Θεσσαλονίκη 1970, σ. 60.

14. Πά τή δράση τῶν βρετανικῶν στρατευμάτων στήν περιοχή βλ.: Ὁ ἐλληνικός στρατός κατά τόν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον (1914-1918), τ. Α΄, Ἡ Ἑλλάς καί ὁ πόλεμος εἰς τά Βαλκάνια. Ἐκδοσις Διευθύνσεως Ἱστορίας Στρατοῦ. Ἀθήναι 1958.

15. Ἐπιτελική Ὑπηρεσία τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ. Στατιστικοί Πίνακες τοῦ πληθυσμοῦ κατ' ἐθνικότητα τῶν νομῶν Σερρῶν καί Δράμας. Ἀθήνησι 1919, σ. 7.

16. Ἐπιτελική Ὑπηρεσία Στρατοῦ (σημ. 15), σ. 7.

17. Στοιχεῖα 22.

18. Στοιχεῖα 23.

Τά πληθυσμιακά στοιχεία πού διαθέτουμε γιά τή Βέργη (Κοπάτοι) εἶναι¹⁹:

1891:	620	1928:	667
1894:	450	1940:	886
1905:	325	1951:	976
	(250 Ὀρθόδοξοι	1961:	1168
	Ἕλληνες καί 75	1971:	1203
	Μουσουλμάνοι)	1981:	1155
πρίν ἀπό τό 1912:	388	1991:	1025
1913:	394		
1915:	524		
1920:	481		

Παρατηροῦμε ὅτι ὁ πληθυσμός τοῦ χωριοῦ παρουσιάζει μιά αὐξητική τάση ἀπό τό 1920 ἕως τό 1971, πού ὀφείλεται κυρίως στήν αὐξηση τῆς φυσικῆς κίνησης τοῦ πληθυσμοῦ καί στήν ἐγκατάσταση Ἑλλήνων τῆς Θράκης καί τῆς Μ. Ἀσίας²⁰. Ἐμφανίζει μικρές πτωτικές τάσεις στίς ἀπογραφές τοῦ 1981 καί τοῦ 1991, πού ὀφείλονται κυρίως σέ ἐξωτερική καί ἐσωτερική μετανάστευση.

Ὁ συνοικισμός Κοπάτς Ντερέ δέν ἀναφέρεται ὡς ξεχωριστός οἰκισμός τό 1940, ἐνῶ ὁ συνοικισμός Τζουμά Μαχαλαῖ τό 1928 μετονομάζεται σέ Παρχάρι καί ἀποτελεῖ ἕναν ἀπό τούς συνοικισμούς τῆς Κοινότητος Τριανταφυλλιάς²¹.

Τοπωνύμια

Ἄγέλ', ἦ: Τοπωνύμιο ἀπό τό ἀρχ. οὖσ. ἀγέλη²². Τόπος ὅπου συγκέ-

19. Τά πληθυσμιακά στοιχεία μᾶς παρέχουν οἱ ἐξῆς πηγές καί βοηθήματα, *Lefort, Macedoine*, σ. 175 - Ἐπιτελική Ὑπηρεσία Στρατοῦ (σημ. 15), σ. 7 - Ὑπουργεῖον Ἐθν. Οἰκονομίας, Ἀπαρίθμησις τῶν κατοίκων 1913 (σημ. 12), σ. 46, 47 - Στοιχεῖα 22, 23 - Ε.Σ.Υ.Ε., Πληθυσμός τῆς Ἑλλάδος κατά τήν ἀπογραφὴν τῆς 14ης Μαρτίου 1971, σ. 157 - Ε.Σ.Υ.Ε., Νόμιμος πληθυσμός τῆς Ἑλλάδος κατά τήν ἀπογραφὴν τῆς 5ης Ἀπριλίου 1981, Ἀθῆναι 1981, σ. 68 - Πίνακας πραγματικοῦ πληθυσμοῦ κατά τήν ἀπογραφὴν τῆς 17ης Μαρτίου 1991, ΦΕΚ 882, τευχ. 2ο, 6 Δεκ. 1993, σ. 9591 - Ν. Τζελέπη, Ἡ ἐξέλιξη τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Ν. Σερρών (ἀστικοῦ, ἡμισιαστικοῦ, ἀγροτικοῦ) ἀπό τό 1913 μέχρι τό 1981. Σερραϊκά Χρονικά 10 (1989) 137-160.- Ἡ Μακεδονία. Ἐθνολογική στατιστικὴ Βιλαετίων Θεσ/νίκης καί Μοναστηρίου. Ἀθῆναι 1910, σ. 51.

20. Ἰσ. Λαυρεντίδου, Ἡ ἐν Ἑλλάδι ἐγκατάστασις τῶν ἐκ Πόντου Ἑλλήνων. Α' Νομός Σερρών, Ἀρχεῖον Πόντου 29 (1968) 354, μᾶς δίνει τήν πληροφορία ὅτι ἡ Βέργη κατοικεῖται ἀπό γηγενεῖς (4/5) καί πρόσφυγες ἀπό τή Μ. Ἀσία (1/5).

21. Π. Βλαχάκος, Τό μικροτοπωνυμικό τοῦ χωριοῦ Τριανταφυλλιά τῆς ἐπαρχίας Βισαλτίας τοῦ Ν. Σερρών. Σερραϊκά Ἀνάλεκτα 2(1993-1994) σελ. 174 καί 177.

22. Ἄνδρ. Λεξ., λ. ἀγέλη - Ν. Andriotis, *Lexikon der Archaismen in Neugriechischen Dialekten*, Wien 1974, λ. ἀγέλη.

ντρωναν τῖς ἀγελάδες τοῦ χωριοῦ γιά βοσκή. Ἀρχαϊσμός, πού τόν συναντοῦμε σέ πολλές περιοχές τῆς Μακεδονίας²³.

Ἀλτσιάκι, τό: Ἀπό το τουρκ. *alçak* (=χαμηλός)²⁴. Πρόκειται γιά ἔδαφος πού βρίσκεται πιά χαμηλά ἀπό τό δρόμο.

Ἀμπέλια, τά: Ἀμμώδης περιοχή, ὅπου ὑπῆρχαν ἀμπέλια. Συχνότατο τοπωνύμιο²⁵.

Ἀράπης, ὁ: Ἡ ὀνομασία πιθανόν ὀφείλεται σέ ἐπώνυμο ἢ παρωνύμιο. Ἀπό τό κοινό νεοελλ. *ἀράπης* < τουρκ. *arap*²⁶. Τό τοπων. σέ ἀρκετές περιοχές μέ διάφορες παραλλαγές ἢ προσθήκες²⁷.

Βαθόστρατα, ἡ: Ἀπό τά οὖσ. *βάθος* καί *στράτα*. Πρόκειται γιά βαθύ δρόμο στήν τοποθεσία Ἀμπέλια.

Βιρός, ὁ: Συγκέντρωση βρόχινων νερῶν σέ χωράφι. Ἀπό τό κοινό νεοελλ. οὖσ. *βιρός* ὁ < σλαβ. *virb*²⁸. Πρόκειται γιά δευτερογενές σλαβικό τοπωνύμιο²⁹. Τό τοπων. καί σέ ἄλλες περιοχές³⁰.

Γιακούπι, το. Πιθανῶς ἀνθρωπωνύμιο σέ γενική. Τό ἐπώνυμο *Γιακούπης* ἀπό τό τουρκ. *Yakub, Yakubi*³¹. Τό τοπων. καί στή Ρόδο³².

23. Ν. Κοντοσόπουλος, Λεξιλογικοί ἀρχαϊσμοί εἰς τά σημερινά γλωσσικά ιδιώματα τῆς Μακεδονίας. Πρακτικά Α΄ Συμποσίου Γλωσσολογίας τοῦ Βορειοελλαδικοῦ χώρου (Ἡπειρος - Μακεδονία - Θράκη), Θεσσαλονίκη 1977, σ. 211 - Π. Βλαχάκος, Τοπωνύμια ἀρχαίας καί βυζαντινῆς προέλευσης ἀπό τήν περιοχή τῆς Βισαλτίας (ἀνακοίνωση στό Διεθνές Συνέδριο «Οἱ Σέρρες καί ἡ περιοχή τους. Ἀπό τήν ἀρχαία στή μεταβυζαντινὴ κοινωνία», Σέρρες 29 Σεπ. - 3 Ὀκτ. 1993) (ὑπό ἐκτύπωση).

24. *Redhouse*, λ. *alçak*.

25. Δημογρ. Παράρτ. Ἐλευθερουδ. 12.

26. Ἄνδρ., Λέξ., λ. *ἀράπης* - Κριαρ., Λέξ., λ. *ἀράπης* - Παιπούκης, Τουρκικό λεξιλόγιο 22-23.

27. Δημογρ. Παράρτ. Ἐλευθερουδ. 16 - Κ. Ἡλιόπουλος, Τό τοπωνυμικόν τῆς Ἠλείας, Ἀθηνᾶ 52 (1948) 215 - Δ. Σαλαμάγκας, Τό νησί τῶν Γιαννίνων, Ἡπειρωτική Ἑστία 8 (1959) 679 - Π. Κρητικός, Πατμιακά τοπωνύμια (γεωγραφία, ἱστορία, ἐτυμολογία, παραδόσεις), Δωδεκανησιακόν Ἀρχεῖον 1 (1955) 89. - Οἰκονόμου 76.

28. Ph. *Malingoudis*, Studien zu den slavischen Ortsnamen Griechenlands (I. Slavische Flurnamen aus der messenischen Mani), Mainz 1981, σ. 117.

29. Γιά τό θέμα βλέπε Ph. *Malingoudis*, Toponymy and History, Observations concerning the Slavonic Toponymy of the Peloponnese, *Cyrrilomethodianum* 7 (1983) 103 κ.ε. - Μ. Νυσταξοπούλου - Πελεκίδου, Οἱ βαλκανικοὶ λαοὶ κατά τοὺς μέσους χρόνους, Ἀθήνα 1987, σ. 77-78.

30. Δημογρ. Παράρτ. Ἐλευθερουδ. 25 - Κ. Μέρτζος, Συμβολή εἰς τήν ἐρμηγείαν τῶν ξένων ἡπειρωτικῶν τοπωνυμίων, Ἡπειρωτικά Χρονικά 9 (1934) 184 - Ἴ. Σαρρῆς, Τά τοπωνύμια τῆς Ἀττικῆς, Ἀθηνᾶ 40 (1928) 137 - Π. Βλαχάκος, Τό μικροτοπωνυμικό τοῦ χωριοῦ Βασιλική Λακωνίας, Ἱστοριογεωγραφικά 2 (1987-89) 129 - Οἰκονόμου 408.

31. *Redhouse*, λ. *Yakub, Ya'kubi*.

32. Χ. Παπαχριστοδοῦλου, Τοπωνυμικόν τῆς Ρόδου, Ρόδος 1951, σ. 215, πιθανολογεῖ ὅτι τό τοπων. ἔχει ἀρμενική προέλευση.

Γιασή Πουρνάρα, τό: Περιοχή όπου υπάρχουν πουρνάρια. Ο προσδιορισμός *Γιασή* πιθανόν από τό τουρκ. *yassi* (=επίπεδος και πλατύς), αν δεν πρόκειται για ανθρωπωνύμιο (*Γιασής* < *yassi*)· λιγότερο πιθανή σχέση με τό τουρκ. *yaş* (=νωπός, ύγρός)³³.

Γκιφουρούδια, τά: Από τό ουσ. γεφουρούδια με στένωση του άτονου *e* σε *i*³⁴ και τροπή του *γ* σε *γκ*. Περιοχή στα σύνορα Βέργης - Νικόκλειας, όπου υπήρχαν ρέματα και είχαν κατασκευαστεί μικρά γεφύρια.

Δακόπετρα, ή: Περιοχή όπου υπάρχουν δακόπετρες, δηλ. κοφτερές πέτρες που τις χρησιμοποιούσαν στα δοκάνια (έργαλεία του άλωνίσματος). Πιθ. από τό ουσ. *δοκανόπετρα, ή, που έγινε *δακανόπετρα με άφομοίωση, *δακνόπετρα με άποβολή του *α*, *δανκόπετρα με μετάθεση, *δαγκόπετρα με τροπή του *ν* σε *γκ* και δακόπετρα με άπλοποίηση.

Έλιά, ή: Τοποθεσία όπου είχε φυτρώσει μιά έλιά. Συχνότατο τοπωνύμιο³⁵.

Ίσάρ, τό: Πιθ. από τό τουρκ. *hisar* (=κάστρο, φρούριο). Στην περιοχή υπάρχουν κατάλοιπα παλαιοῦ κάστρου³⁶. Βρίσκεται στα σύνορα Βέργης και Νικόκλειας³⁷. Τό τοπων. και στην Άρκαδία³⁸.

Καβάκ Ντερέ: Από τά τουρκ. *kavak* (=λεύκη, *populus nigra*) και *dere* (=ρέμα)³⁹. Περιοχή σε ρέμα κατάφυτη από καβάκια.

Καϊνιάκ(ι), τό. Από τό τουρκ. *kaynak* (=πηγή)⁴⁰. Περιοχή όπου υπάρχουν φλέδες νεροῦ.

Καϊράκ(ι), τό. Από τό τουρκ. *kayrak* (=έδαφος άκατάλληλο για καλλιέργεια)⁴¹. Πρόκειται για έδαφος πετρώδες.

33. Redhouse, λ. *Yas* 1 και *yassi*.

34. Για τό φαινόμενο βλ. Χ. Συμεωνίδης, Παρατηρήσεις στα κύρια χαρακτηριστικά των βόρειων νεοελληνικών ιδιωμάτων, Α΄ Συμπόσιο Γλωσσολογίας του Βορειοελλαδικού Χώρου (Ήπειρος - Μακεδονία - Θράκη) 28-30 Απριλίου 1976 (Πρακτικά), Θεσ/νίκη 1977, σελ. 63-71.

35. Δημογορ. Παράρτ. Έλευθερουδ. 41-42 - Χ. Παπαχριστοδούλου, Ρόδος (σημ. 32), σ. 154, κ.π.ά.

36. Redhouse, λ. *hisar* - Πρόβλ. Τομπ., Έπών. 78.

37. Βλ. και Π. Βλαχάκος, Τό μικροτοπωνυμικό της Νικόκλειας Σερωών, Λεύκωμα φιλολογικών έργασιών Ν. Σερωών 2 (1991) 3.

38. Δημογορ. Παράρτ. Έλευθερουδ. 48.

39. Redhouse, λ. *kavak* και *dere* - Θ. Χελντράιχ - Σ. Μηλιαράκης, Λεξικό των δημωδών όνομάτων των φυτών της Έλλάδος, (άνατ.) Άθήνα 1980, σ. 150.

40. Redhouse, λ. *kaynak*.

41. Redhouse, λ. *kayrak* - Βλ. και Μ. Τριανταφυλλίδης, Όνόματα, σ. 69 - Τομπ., Έπών. 81.

Καρά τὰς. Τό τουρκ. *kara tas* (=μαύρη πέτρα)⁴². Τοποθεσία πού βρίσκεται στό δρόμο γιά τήν Τριανταφυλλιά καί ὑπάρχουν μαῦρες πέτρες.

Καψίδες, οἱ. Πληθ. τοῦ οὐα. *καψίδα* ἢ⁴³.

Κοϊνιάρικος Λάκκος, ὁ: Πρόκειται γιά ρέμα πού περνᾷ μέσα ἀπό κτήματα. Τό ἐπίθ. *κοϊνιάρικος* ἀπό τό ἐπών. *Κόνιαρης* < τουρκ. *konyali* (= αὐτός πού κατάγεται ἀπό τό Ἰκόνιο)⁴⁴. Τό τοπων. *Λάκκος* ἀπό τό κοινό νεοελλ. *λάκκος* (= ρέμα, ποταμός) < ἀρχ. ἑλλην. *λάκκος* ὁ⁴⁵.

Καρυδιά, ἡ: Τοποθεσία ὅπου ὑπῆρχε καρυδιά. Συχνότατο τοπωνύμιο⁴⁶.

Κούλια, ἡ: Πιθανόν παλιότερα νά ὑπῆρχε κάποιος ὄχυρός ἢ πύργος. Ἀπό τό τουρκ. *kule*⁴⁷. Τό τοπων. τό συναντοῦμε σέ ἀρκετές περιοχές μέ διαφορετικούς τύπους⁴⁸.

Κουμματάς, ὁ: Πιθανόν ἀνθρωπωνύμιο ἀπό ἐπών. *Κομματάς*. Πρόκειται γιά μέρος ἀμμουδερό.

Κούπα, ἡ: Ὄνομασία πέτρινης πηγῆς, πιθανόν ἀπό τό σχῆμα της⁴⁹. Τό τοπων. καί σέ ἄλλες περιοχές⁵⁰.

Κουπάτοι, τό. Ἡ παλαιότερη ὀνομασία τοῦ χωριοῦ. Πιθ. ἀπό τό ἀρω-

42. Ἰ. Παμπούκης, Τουρκικό λεξιλόγιο 196.

43. Π. Βλαχάκος, Μικροτοπωνυμικό Τριανταφυλλιάς (σημ. 21), σ. 176.

44. Μ. Τριανταφυλλίδης, Ὄνόματα 28 - Ἰ. Παμπούκης, Τουρκικό λεξιλόγιο 241 - Γιά τίς σημασίες καί τά συνώνυμα τῆς λ. βλ. Π. Βλαστός, Συνώνυμα καί Συγγενικά (Τέχνες καί Σύνεργα), Ἀθηναί(2) 1976, σ. 217. - Γιά τήν ἐτυμολογία πρβλ. καί *Οἰκονόμου* 332.

45. Ἀνδρ., Λεξ., λ. *λάκκος* - Κριαρ., Λεξ., λ. *λάκκος*.

46. Δημογρ. Παράρτ. Ἐλευθερουδ. 56 - Ἄ. Ἀφρουδάκης, Ἀπό τό τοπωνυμικό τῆς ΒΔ Γορτυνίας, Λεξικογραφικόν Δελτίον 14 (1982) 199, ὅπου ἀναφέρονται ἀρκετοί διαφορετικοί τύποι τοῦ τοπωνυμίου στήν Ἑλλάδα. - *Οἰκονόμου* 146.

47. *Redhouse*, λ. *kule* - Ἰ. Παμπούκης, Τουρκικό λεξιλόγιο 252.

48. Ἡ λ. καί σήμ. στή Ρούμελη καί τά Γρεβενά, βλ. Θ. Παπαθανασόπουλος, Γλωσσάρι τῆς ρουμελιώτικης ντοπιολαλιᾶς, Ἀθήνα 1982, λ. *κούλια* ἢ -Μ. Παπαϊωάννου, Γλωσσάριον τῶν Γρεβενῶν, Θεσσαλονίκη 1976, σ. 55 - Μ. Κορδῶσης, Συμβολή στήν ἱστορία καί τοπογραφία τῆς περιοχῆς Κορίνθου στούς μέσους χρόνους, Ἀθήνα 1981, σ. 304, λ. *κούλα* - Γ. Γιανουλέλλης, Πλωμάρι Λέσβου Ι. Οἱ τοπωνυμίες. Ἡ φύση τοῦ τοπίου ὅπως ἀναδύεται μέσ' ἀπό τήν ἐτυμολογία τους. Π. Ἡ καταγωγή τῶν Πλωμαριτῶν. Ἐνα σκίτσο βασισμένο στό γλωσσικό ἰδίωμα καί στίς τοπωνυμίες, Ἐκδ. Στέφ. Δ. Βασιλόπουλος, Ἀθήνα 1983, σ. 89 - Παπαχριστοδοῦλου, Ρόδος (σημ. 32), σ. 222. - *Οἰκονόμου* 392.

49. Γιά τή λ. βλ. Κριαρ., Λεξ., λ. *κούπα*.

50. Δημογρ. Παράρτ. Ἐλευθερουδ. 66.

μουνικό *curac* (= δέντρο, δάσος) < άλβαν. *korats*⁵¹. Μπορούμε νά τό συνδυάσουμε μέ τήν ἐγκατάσταση Ἀρωμαύνων (Βλάχων) στήν περιοχή⁵².

Κουπάτς Ντερέ: Παλιότερος οἰκισμός τοῦ χωριοῦ. Ρέμα πού περνάει ἀπό τό παλιό χωριό (Γιά τήν ἐτυμολογία βλ. παραπάνω)⁵³.

Κούρτ Ντερέ: Τά τουρκ. *kurt* (= λύκος)⁵⁴ καί *dere* (= ρέμα). Πρόκειται γιά ρέμα, ἀπ' ὅπου περνοῦσαν οἱ λύκοι.

Κρασιά, ἡ: Ἡ ὀνομασία ἀπό τό δέντρο πού ὑπάρχει ἐκεῖ. Τό τοπωνύμιο σέ ἀρκετές περιοχές⁵⁵.

Λακκούδι, τό: Ἀπό τό νεοελλ. οὐσ. *λακκούδι*, τό < μεσαιων. *λακκούδιον*, τό⁵⁶. Πρόκειται γιά ρέμα πού περνάει μέσα ἀπό τό χωριό. Τό τοπων. σέ ἀρκετές περιοχές⁵⁷.

Μαγκούρα, ἡ: Ὄνομασία περιοχῆς, ὅπου ὑπάρχει ρέμα κοντά στόν ἀρχαιολογικό χώρο⁵⁸. Πιθανόν ἡ ὀνομασία νά ὀφείλεται στό σχῆμα τοῦ ἐδάφους.

Μαϊμόν' Ντερέ: Ρέμα σέ περιοχή πού πιθ. ἀνήκε σέ κάποιον *Μαϊμόνη*. Τό ἐπώνυμο ἀπό τό οὐσ. *μαϊμόνι*, τό⁵⁹ < τουρκοπερσικό *maymun*, ἀντιδάνειο ἀπό τό ἀρχ. ἑλλην. μιμώ⁶⁰. Τό τοπωνύμιο καί σέ ἄλλες περιοχές⁶¹.

Μιάλκοτσι, τό: Ἀνθρωπωνύμιο πού ἀρχικά ἦταν σέ γενική. Τό ἐπών. πιθανόν νά συσχετίζεται μέ τό βουλγαρ. *malcko* (ουδ. τοῦ ἐπιθ. *malbk* = μικρός)⁶².

51. *Parahagi*, Dictionarul dialectului aromân, Βουκουρέστι 1974, λ. *curac* - Κ. Νικολαΐδης, Ἐτυμολογικόν Λεξικόν τῆς Κοινοβλαχικῆς γλώσσας, Ἐν Ἀθήναις 1909, λ. *κοπάτου*.

52. Γιά τό θέμα βλ. σχετικά, Ἀχ. Γ. Λαζάρου, Ἀρωμαουνική ἀνθρωπωνυμία, Πρακτικά Β' Συμποσίου Γλωσσολογίας τοῦ Βορειοελλαδικοῦ Χώρου (Ἡπειρος - Μακεδονία - Θράκη) (13-15 Ἀπριλίου 1978), Θεσσαλονίκη 1983, σ. 157-181, ὅπου καί ἐκτενής βιβλιογραφία.

53. Βλ. σημ. 51 καί 39.

54. *Redhouse*, λ. *kurt*. - *Οἰκονόμου* 732.

55. Ἄ. Ἀφρουδάκης, Τοπωνυμικό ΒΔ Γορτυνίας (σημ. 46), σ. 195, ὅπου καί ἡ σχετική βιβλιογραφία. - Γιά τίς ἀναφορές στό Ζαγόρι βλ. *Οἰκονόμου* 171.

56. *Κριαρ.*, *Λεξ.*, λ. *λακκούδι*.

57. *Παπαχριστοδούλου*, Ρόδος 121 - *Γιαννουλέλλης*, Πλωμάρι (σημ. 48), σ. 60.

58. Γιά τή λ. βλ., Ἄνδρ., *Λεξ.*, λ. *μαγκούρα* καί *Κριαρ.*, *Λεξ.*, λ. *μαγκούρα* καί *μαγκούριν*, ὅπου καί ἡ σχετική βιβλιογραφία - Βλ. ἐπίσης καί Κ. Μηνᾶς, Ἡ μορφολογία τῆς μεγεθύνσεως στήν ἑλλην. γλώσσα, Ἰωάννινα 1978, σ. 134.

59. Ν. Πέτροβιτς, Γλωσσάριο Σεργῶν, Σεργραϊκά Χρονικά 4, σ. 81.

60. *Symeonidis*, *Lautlehre* 124.

61. Γ. Κόλιας, Τοπωνυμικόν τοῦ δήμου Δωριέων Παρνασσίδος, Ἀθηνᾶ 44 (1932) 136, λ. *Μαμμούν' τό*.

62. Βουλγαροελληνικόν Λεξικόν (Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν τῆς Βουλγαρίας), Σόφια, λ. *malbk*.

Μανιούσι, τό: Ἀνθρωπωνύμιο. Τό ἐπών. *Μανιούσης* < *Μανούσης* < *Μάνος* καί τήν κατάλ. -ούσης⁶³.

Μασιάτι, τό: Ἀπό τό τουρκ. *masat* (= ἀκόνη)⁶⁴. Πρόκειται γιά μέρος πού ἔχει κοφτερές πέτρες.

Μεράς, ό: Ἀπό τό τουρκ. *mera* (= βοσκή)⁶⁵. Βοσκότοπος. Ἡ λ. καί σέ ἄλλες περιοχές⁶⁶.

Μουσακᾶδιές οἱ: Περιοχή μέ ἀχλαδιές πού κάνουν μυρωδάτα ἀχλάδια (κοντούλες). Ἀπό τό οὖσ. *μοσχαπιδιές*⁶⁷ πού ἔγινε **μουσχαπιδιές* μέ κῶφωση, **μουσκαπιδιές* μέ τροπή σέ *σχ* σέ *σκ*, **μουσκαπ'διές* μέ ἀποβολή τοῦ *i* καί *μουσακᾶδιές* μέ ἀλλοίωση τοῦ *β* σέ *b*.

Μπαλτᾶ, τοῦ: Ἀνθρωπωνύμιο. Τό ἐπών. *Μπαλτάς* < κοινό νεοελλ. *μπαλτάς* < τουρκ. *balta* (= τσεκούρι)⁶⁸.

Μπάρα, ἡ: Περιοχή ὅπου συγκεντρώνονται νερά. Ἀπό τό κοινό νεοελλ. οὖσ. *μπάρα* < σλαβ. *bara*. Πρόκειται γιά δευτερογενές σλαβικό τοπωνύμιο⁶⁹.

Μπατινά, ἡ: Ἀπό τό οὖσ. *μπατινά*, ἡ < οὖσ. *μπατίνα* < τουρκ. *batın* (= ἐσωτερικό, κοιλιά) καί τήν κατάλ. -ιά. Πρόκειται γιά ἔδαφος βαθύ καί ἀρκετά γόνιμο. Τό τοπων. *Ἰμπραήμ Μπατινιές* καί στή Νιγρίτα⁷⁰.

Μπεκίρη, τοῦ: Ἀνθρωπωνύμιο. Ἀπό τό τουρκ. κύριο ὄνομα *Bekir*⁷¹. Τοπων. τοῦ *Μπεκίρη τό Χάλασμα* καί στή Βασιλική Λακωνίας⁷².

Ντάγ Γιολοῦ: Τό τουρκ. *dag' yolu* (= ὁ δρόμος τοῦ βουνοῦ)⁷³.

Ντάγ Καϊση: Τό τουρκ. *dâr* (= σπίτι)⁷⁴. Τό ἐπών. *Καϊση* < τουρκ. *kayisi*⁷⁵. Πιθανόν νά ὑπῆρχε σπίτι κάποιου Τούρκου.

63. Τριανταφυλλίδης, Ὀνόματα 17.

64. Redhouse, λ. *masat*.

65. Redhouse, λ. *mera*.

66. Μ. Παπαϊωάννου, Γλωσσάριο Γρεβενῶν (σημ. 48), σ. 69.

67. Λ. *μουσακᾶδ'α* < *μοσχαπ'δ'α* (= μυρωδάτα ἀχλάδια) ἀναφέρει ὁ Ε. Μπόγκας, Τά γλωσσικά ιδιώματα τῆς Ἠπείρου, τ.Α', Ἰωάννινα 1964, σ. 240.

68. Ἄνδρ., Λεξ., λ. *μπαλτάς* - Τομπ., Ἐπών. 118.

69. Ἄνδρ., Λεξ., λ. *μπάρα* - Ph. Malingoudis, Toponymy and History (σημ. 29), σ. 103-104. - Οἰκονόμου 338-339.

70. Π. Βλαχάκος, Τά τοπωνύμια τῆς Νιγρίτας, Σίρις 3 (1992) 82.

71. Redhouse, λ. *bekir*.

72. Π. Βλαχάκος, Βασιλική Λακωνίας (σημ. 30), σ. 126.

73. Redhouse, λ. *dag' και yol*.

74. Redhouse, λ. *dâr*.

75. Symeonidis, Lautlehre 88-89.

Ντερβίση, τοῦ: Ἀνθρωπωνύμιο σέ γενική. Τό ἐπών. *Ντερβίσης* < κοινό νεοελλ. *ντερβίσης* < μεσαιων. *ντερβίσης* < τουρκ. *derviş* (= μοναχός, μουσουλμάνος)⁷⁶.

Ντερμέν Γιολού: Τό τουρκ. *dermen yolu* (= δρόμος τοῦ μύλου)⁷⁷. Τοπων. *Δερμέν Γιολού* στό γειτονικό χωριό Τριανταφυλλιά⁷⁸, καθώς καί στόν *Λαγκαδά Θεσσαλονίκης*⁷⁹.

Ντουμούζ Ντερέ: Τά τουρκ. *domuz* (= γουρούνι)⁸⁰ καί *dere* (βλ. παραπά-νω). Ρέμα σέ περιοχή μέ ἀγριογούρουνα.

Ντρογγάρο, τό: Ἀνθρωπωνύμιο. Τό ἐπών. *Ντρογγάρης* < *Δρογγάρης* < βυζ. *δρογγάριος* (= ἀξίωμα τῆς βυζ. αὐλῆς)⁸¹. Τό τοπων. καί σέ ἄλλες περιοχές⁸².

Οὐζοῦν Μπουροῦν: Τά τουρκ. *uzun* (= ψηλός) καί *burun* (= μύτη)⁸³. Πρόκειται γιά λόφο ἀρκετά ψηλό.

Οὐρμανούδια, τά: Πληθ. τοῦ οὐσ. *οὐρμανούδι*, τό, ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *οὐρμάνι* < *ὄρμάνι* < τουρκ. *orman* (= δάσος)⁸⁴. Δασώδης περιοχή.

Παζάρ Γιουλού, τό: Τό τουρκ. *razar yolu* (= δρόμος γιά τήν ἀγορά⁸⁵). Δρόμος πού ὀδηγοῦσε στό παζάρι πού γινόταν στό χωριό Φλαμούρι.

Παλιοχώρι, τό: Ἀρχαιολογικός χῶρος, γιά τόν ὁποῖο ὑποστηρίζεται ὅτι ἐκεῖ τοποθετεῖται ἡ ἀρχαία Βέργη⁸⁶. Συχνότατο τοπωνύμιο⁸⁷.

Πελετούδια, τά: Πληθ. τοῦ οὐσ. *πελετούδι*, τό, ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *πελέτιν* < ποντ. οὐσ. *πελίτιν* μέ ἀντικώφωση⁸⁸ < τουρκ. *relit* (= δέντρο)⁸⁹. Περιοχή μέ δέντρα.

76. Κριαρ., Λεξ., λ. *ντερβίσης* - Βλ. καί Γ. Γιαννουλέλλης, Νεοελληνικές ιδιωματικές λέξεις δάνειες ἀπό ξένες γλώσσες, Ἀθήνα 1982, σ. 77.

77. Redhouse, λ. *dermen* καί *yol*.

78. Π. Βλαχάκος, Μικροτοπωνυμικό Τριανταφυλλιάς (σημ. 21), σ. 175.

79. Ν. Κοσμᾶς, Ὁ Λαγκαδάς, Θεσσαλονίκη 1968, σ. 124.

80. Redhouse, λ. *domuz* - Τριανταφυλλιάς, Ὄνόματα 72 - Τοπων. Ντομούζ Μπουνάρ καί στό Λαγκαδά Θεσσαλονίκης. Βλ. Ν. Κοσμᾶς, (σημ. 79), σ. 123.

81. Κριαρ., Λεξ., λ. *δρογγάριος*.

82. Π. Βλαχάκος, Βασιλική Λακωνίας (σημ. 30), σ. 122.

83. Redhouse, λ. *uzun* καί *burun*.

84. Ἄνδρ., Λεξ., λ. *ρουμάνι* - Redhouse, λ. *orman*.

85. Redhouse, λ. *razar* καί *yol*.

86. Δ. Σαμσάρης, Ἱστορική Γεωγραφία (σημ. 2).

87. Δημογρ. Παράρτ. Ἐλευθερουδ. 98-99.

88. Γιά τό φαινόμενο βλ. σχετ. Στ. Μάνεσης, Ἀντικωφωτικά φαινόμενα τῶν βορείων ιδιωμάτων, Λεξικογραφικό Δελτίο 11 (1966-67) 3-66.

89. Symeonidis, Lautlehre 68.

Πλάγια, τά: Τοποθεσία όπου υπάρχουν πλαγιές. Συχνότατο τοπωνύμιο⁹⁰.

Ποταμιές, οί: Χωράφια απ' όπου περνούσε τό ποτάμι. Τό ουσ. *ποταμιά* < ουσ. *ποτάμι* και τήν κατάλ. -ιά ή από τό άρχ. θηλ. τοῦ επιθ. *ποτάμιος* μέ κατέβασμα τοῦ τόνου⁹¹. Τό τοπων. σέ αρκετές περιοχές⁹².

Σίδρη, τοῦ: Ἀνθρωπωνύμιο σέ γενική. Τό έπων. *Σίδρης* < τουρκ. *sivri* (= όξύς)⁹³.

Τάρταρα, τά: Ἀπό τό άρχ. ουσ. *τάρταρα* τά. Πρόκειται γιά απότομη και σκοτεινή περιοχή⁹⁴.

Τασλίκι, τό: Βαλτώδης περιοχή μέ πέτρες. Ἀπό τό τουρκ. *taşlık* (= πετρώδης περιοχή)⁹⁵.

Τασ - Μπασί: Ἀπό τά τουρκ. *taş baci* (= κορυφή τοῦ βράχου)⁹⁶.

Τζιαμί, τό: Περιοχή όπου υπήρχε τζαμί.

Τζουμά Μαχαλά: Παλιότερος οικισμός τοῦ χωριού⁹⁷.

Τούζλα, ή: Τό τουρκ. *tuzla* (= άλυκή)⁹⁸. Ρέμα που έχει πλατιές πέτρες και όπου οί κτηνοτρόφοι έβαζαν άλάτι γιά τήν τροφή τῶν ζῶων. Ἡ λ. και έπων. *Τούζλας* και σήμερα.⁹⁹

Τούμπα, ή: Λόφος. Πρόκειται γιά αρχαιολογικό χῶρο. Συχνό τοπωνύμιο¹⁰⁰.

Τσιαϊρια, τά: Πρόκειται γιά βοσκοτόπο. Τό ουσ. *τσιαϊρι* < τουρκ. *çayır* (= λιβάδι)¹⁰¹.

Τσαρσί, τό: Τό τουρκ. *çarşı* (= άγορά)¹⁰².

Τσιούτσιουλας, ό: Ὀνομασία λόφου. Τοπων. *Τσιουτσιούλια*, τά, και στό

90. Δημογρ. Παράρτ. Ἐλευθερουδ. 107. - Οικονόμου 248.

91. Ἄνδρ., Λεξ., λ. *ποταμιά*.

92. Δημογρ. Παράρτ. Ἐλευθερουδ. 111.

93. *Redhouse*, λ. *sivri*.

94. *Π. Βλαχάκος*, Τοπωνύμια Βισαλτίας (σημ. 23).

95. *Redhouse*, λ. *taşlık*.

96. *Redhouse*, λ. *taş* και *baş*.

97. *Π. Βλαχάκος*, Μικροτοπωνυμικό Τριανταφυλλιάς (σημ. 21), σ. 178.

98. *Redhouse*, λ. *tuzla*.

99. *Μ. Παπαϊωάννου*, Γλωσσάριο Γρεβενῶν (σημ. 48), σ. 138 - Τομπ., Ἐπων. 168.

100. Δημογρ. Παράρτ. Ἐλευθερουδ. 129.

101. *Redhouse*, λ. *çayır*.

102. Ἄνδρ., Λεξ., λ. *τσαρσί* - *Γ. Γιαννουλέλλης*, Ἰδιωματικές λέξεις (σημ. 76), σ. 111
- Γιά συνώνυμα βλ. *Π. Βλαστός* (σημ. 44), σ. 14.

Νεοχώρι Χαλκιδικής¹⁰³. 'Από τό άρωμονικό *čučūla* (= δρυοκολάπτης, τσαλαπετεινός· κορφή, λοφίο)¹⁰⁴.

Ψηλός Δέντρος, ό: Δέντρο μεγάλης ηλικίας πού έπεσε. 'Από τό κοινό νεοελλ. οὖσ. *δέντρο*, μέ άλλαγή γένους πού δηλώνει μεγέθυνση¹⁰⁵.

'Από τήν άναλυτική εξέταση τῶν μικροτοπωνυμίων τοῦ χωριοῦ διαπιστώνεται ότι ύπερτεροῦν τά έλληνικά. Τά πρωτογενή τουρκικά τοπωνύμια εἶναι λίγα, έφόσον τά περισσότερα προέρχονται από λέξεις πού έχουν περάσει ήδη στήν κοινή νεοελληνική γλώσσα. Δέν υπάρχουν επίσης πρωτογενή σλαβικά τοπωνύμια, αλλά τοπωνύμια πού προέρχονται από λέξεις τῆς κοινῆς νεοελληνικῆς. Διαπιστώνουμε επίσης τοπωνύμια αρχαίας ἤ βυζαντινῆς προέλευσης (*Άγέλη, Τάρταρα, Καψίδα, Ντρουγγάρι*). Τό γεγονός αυτό σέ συνδυασμό μέ τήν ύπαρξη αρχαϊσμών στό τοπικό ιδίωμα τοῦ χωριοῦ (π.χ. *σύμπλιά* < αρχ. έλλην. *όπλή*¹⁰⁶, *άλας, χλιάρ* < *κοχλιάριον*, κ.π.ά.) άποτελεῖ άπόδειξη τῆς αδιάλειπτης παρουσίας τοῦ Έλληνισμοῦ στήν περιοχή.

Βραχυγραφίες - Βιβλιογραφία

- Άνδρο*, Λεξ.: Ν. Άνδριώτης, Έτυμολογικό Λεξικό τῆς Κοινῆς Νεοελληνικῆς, Θεσσαλονίκη³ 1983.
- Δημογρ. Παράρτ.*
Έλευθερουδ.: Σύγχρονος Έγκυκλοπαιδεία Έλευθερουδάκη (Δημογραφικόν Παράρτημα). Άπεγραφή Πληθυσμοῦ 1971, Α-Ω.
- Ε.Σ.Υ.Ε.*: Έθνική Στατιστική Υπηρεσία τῆς Έλλάδος.
- Κριαρ.*, Λεξ.: Έ. Κριαράς, Λεξικό τῆς μεσαιωνικῆς έλληνικῆς δημώδους γραμματείας 1100-1669, τ. Α'-ΙΓ', Θεσσαλονίκη 1969-1994.
- Lefort*,
Macédoine: Paul Bellier, René - Claude Bondoux, Jean - Claude Cheynet, Bernard Geyer, Jean - Pierre Grélois, Vasiliki Kravari, Paysages de Macédoine, présenté par Jacques Lefort, Paris 1986.
- Οικονόμου*: Κ. Εὐ. Οικονόμου, Τοπωνυμικό τῆς περιοχῆς Ζαγορίου, Ίωάννινα 1991.

103. Π. Παπαργυρίου, Τοπωνύμια Νεοχωρίου Χαλκιδικῆς, Χρονικά τῆς Χαλκιδικῆς, 31-32 (1977) σ. 104.

104. Οικονόμου 562.

105. Κ. Μηνᾶς, Μορφολογία μεγεθύνσεως (σημ. 58), σ. 51 καί 59.

106. Πά τή λ. δλ. Ν. Άνδριώτης, «Όπλή», Έλληνικά 25 (1972) 203-4 (= 'Αντιχάρισμα 296-297).

Ι. Παμπούκης,

Τουρκικό

λεξιλόγιο:

Ι. Παμπούκης, Τουρκικό λεξιλόγιο τῆς νέας ἑλληνικῆς, τ. Α΄, Ἀθήνα 1988.

Redhouse:

Redhouse, Yeni Türkçe - İngilizce Sözlük, İstanbul⁷ 1984.

Στοιχεῖα:

Στοιχεῖα συστάσεως καί ἐξελίξεως τῶν δήμων καί κοινοτήτων, ἀριθ. 43, Νομός Σερρών, Ἀθῆναι 1962.

Symeonidis,

Lautlehre:

Ch. Symeonidis, Lautlehre der türkischen Lehnwörter im Neugriechischen Dialekt des Pontos, Athen 1972.

Τομπ., Ἐπών.:

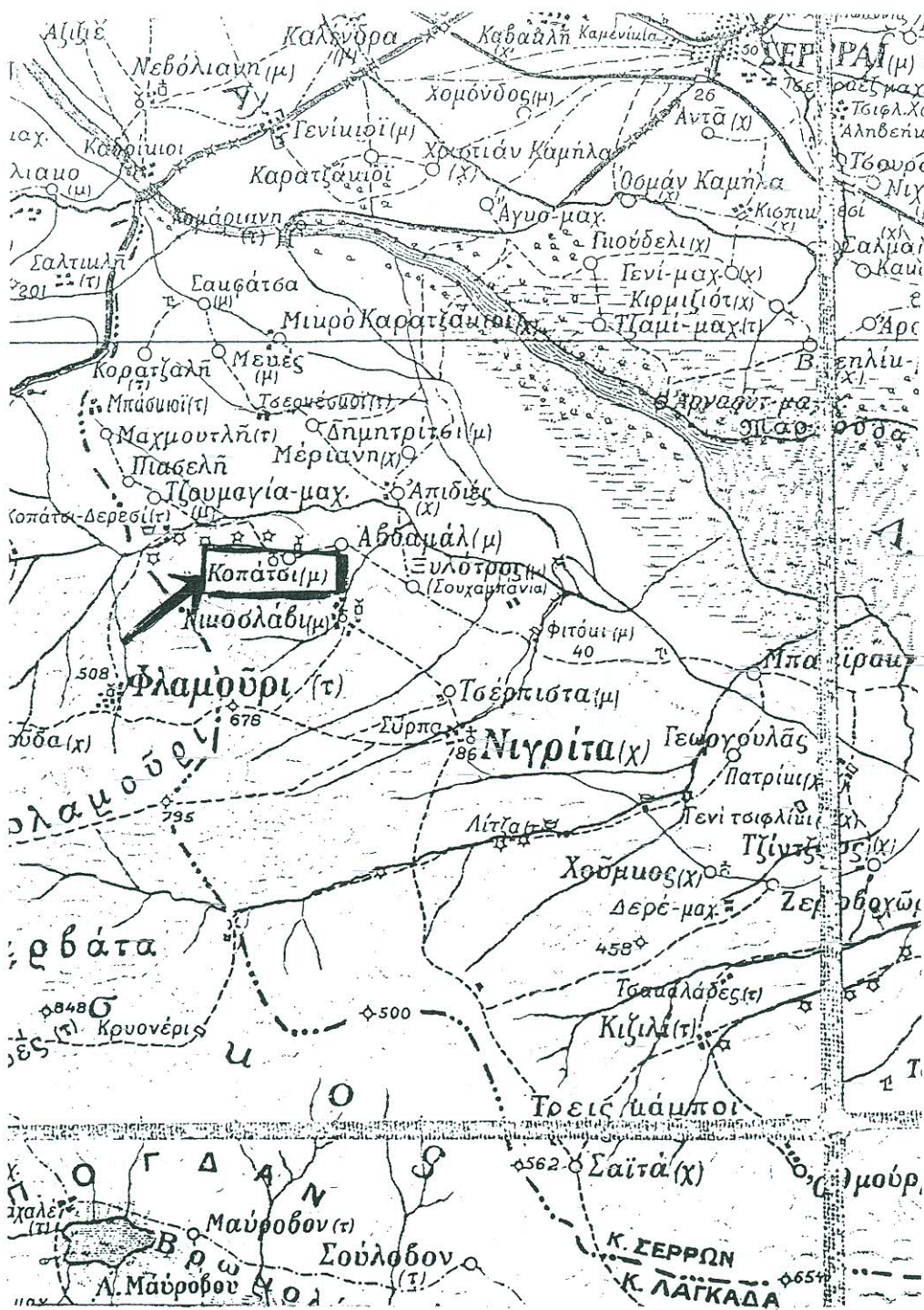
Δ. Τομπάϊδης, Ἑλληνικά ἐπώνυμα τουρκικῆς προέλευσης, Θεσσαλονίκη 1990.

Τριανταφυλλίδης,

Ὄνόματα:

Μ. Τριανταφυλλίδης, Τά οἰκογενειακά μας ὀνόματα, Θεσσαλονίκη 1982.

Σημείωση «Σερρ. Χρον.»: Ἡ παραπάνω ἐργασία δόθηκε σέ μονοτονικό, λόγοι ὅμως ὁμοιομορφίας ἐπέβαλαν τήν παρουσίασή της σέ πολυτονικό, ὅπως συμβαίνει καί μέ ἄλλες ἐργασίες τοῦ τόμου.

Η Βέργη, με τό παλαιό όνόμά της Κοπάτσι, σε χάρτη τού 1910
(έκδοση Γ. Κοντογόνη).